

Dosarul nr. 3ra-529/19

Prima instanță: Jud. Centru, mun. Chișinău (jud. V. Sandu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, L. Popova, A. Minciuna)

Î N C H E I E R E

22 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Elena Stoian,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Elena Stoian și Anatolie Jelimalai împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației de maternitate, a prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 17 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Elena Stoian și s-a menținut hotărârea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 9 decembrie 2015, Elena Stoian și Anatolie Jelimalai au depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la încasarea indemnizației de maternitate, a prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, Elena Stoian a activat în calitate de contabil la Societatea Comercială „Digisat Sistem” Societate cu Răspundere Limitată, începând din data de 1 septembrie 2013 până la 1 aprilie 2015. Iar, la 1 aprilie 2015, a ieșit în concediu de maternitate pentru incapacitate de muncă și a depus cerere cu actele anexate la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei întru stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă, copilul fiind născut la data de xxxxx. Conform deciziei cu privire la stabilirea indemnizației de maternitate nr. 2015/17/1/39492 din 25 iunie 2015, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei i-a stabilit Elenei Stoian indemnizație în sumă de 3 243, 01 lei.

Însă, reclamanta a explicat că, conform salariului lunar pe care l-a primit în sumă de 10 000 de lei în perioada iulie - decembrie 2014, și în perioada lunilor ianuarie - martie 2015 care a constituit 15 000 de lei, acesteia urma să i se achite suma de 35 833, 32 de lei. Respectiv, în speța dată Elena Stoian trebuia să primească suma de 35 833, 32 de lei pentru cele 120 zile premergătoare nașterii copilului.

Au indicat că, conform art. 9 alin. 2 din Legea privind indemnizația pentru incapacitatea temporară de muncă și alte prestări sociale nr. 289-XV din 22 iulie 2004, baza de calcul a indemnizației o constituie venitul mediu lunar asigurat realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii precedente riscului asigurat. Luând în considerare acest fapt a depus plângere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei, însă a primit răspunsul nr. 5005 din 20 august 2015, din care derivă că indemnizația i-a fost stabilită din salariul de 825 de lei, deoarece nu a prezentat controlorilor documentele ce ar confirma motivul majorării semnificative a salariului.

Au relatat că, în cazul în care beneficiarul de indemnizație pentru creșterea copilului își reia activitatea în condițiile timpului de muncă integral înainte de expirarea concediului pentru îngrijirea copilului sau se angajează la o altă unitate, indemnizația stabilită se suspendă și se stabilește uneia dintre persoanele prevăzute la alin. (2), dacă întrunește condițiile prevăzute la art. 6 alin. (1), (2) sau (3). Astfel, în temeiul normei date trebuia să primească lunar în decurs de ani de zile suma de 2 687, 49 lei/lunar, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Orhei însă i-a stabilit indemnizația pentru creșterea copilului lunar în sumă de 400 de lei, sumă cu care reclamanta nu este de acord.

Reclamanta a afirmat că, a prezentat înscrisuri ce confirmă faptul că în ultimele 12 luni a avut un salariu cu mult mai mare decât 825 de lei, și respectiv calculul trebuia efectuat din sumele prezentate de către ea.

A mai invocat că, în acea perioadă când i s-a calculat indemnizația de creștere a copilului, i-a fost cauzată o daună morală considerabilă, deoarece a născut și trebuia să aibă grijă de copil, să-l alăpteze, să-l crească, însă cu toate acestea era nevoită să participe în ședințele de judecată la diferite instanțe pentru a căuta dreptatea. Refuzurile, răspunsurile negative i-au cauzat stres și i-au provocat disconfort, respectiv, paguba morală pricinuită de către pârât o apreciază în sumă de 50 000 de lei.

Anatolie Jelimalai a specificat că, de asemenea ca administrator al Societății cu Răspundere Limitată „Digisat sistem” i s-a creat un disconfort prin răspunsurile negative și refuzurile pârâtului. Întreprinderea pe care o conduce a fost și este supusă permanentelor controale din partea organelor de control. Toate controalele efectuate nu au descoperit nici o încălcare din partea sa ca conducător, ci numai l-au sustras de la treburile cotidiene. Drept urmare, i-au fost cauzate suferințe psihologice, care urmează a fi compensate din contul pârâtului.

Reclamanții au solicitat obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Orhei de a achita suma de 32 606, 99 de lei cu titlu de indemnizație de maternitate, obligarea de a-i achita suma de 2 687, 49 de lei/lunar pentru perioada 1 august 2015 – 1 septembrie 2018, compensarea din contul pârâtului în beneficiul lui Anatolie Jelimalai a prejudiciului moral în mărime de 50 000 de lei, precum și în beneficiul Elenei Stoian suma de 50 000 de lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, acțiunea depusă de către Elena Stoian a fost respinsă, ca nefondată.

Prin decizia din 17 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Elena Stoian și s-a menținut hotărârea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

Pentru a concluziona astfel, instanțele ierarhic inferioare au conchis că careva temeiuri pentru reexaminarea cuantumului indemnizației nu au fost stabilite, având în vedere că salariul reclamantei a fost majorat fără motive.

Mai mult, instanțele de judecată au reținut că la materialele cauzei nu au fost prezentate careva date suplimentare referitor la majorarea semnificativă a cuantumului salariatului contabilul – șef Elena Stoian.

Instanțele inferioare au mai concluzionat că în cazul dezacordului conducătorului entității – Anatolie Jelimalai cu actul de control nr. 57 din 21 iulie 2015, acesta urma să îl conteste în ordinea și termenul stabilit de Legea contenciosului administrativ, or, în speță, temeiuri pentru încasarea prejudiciului moral nu au fost stabilite.

La 24 ianuarie 2019, Elena Stoian a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, consideră hotărârile instanțelor ierarhic inferioare neîntemeiate și nefondate, deoarece la adoptarea acestora au fost interpretate eronat normele de drept procesual și material.

În opinia recurentei, instanțele de judecată au interpretat eronat prevederile art. 9 din Legea nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestări sociale.

A mai menționat că, instanța de fond a încălcat grav dispozițiile Codului de procedură civilă, și anume instanța s-a retras în camera de deliberare, însă din sală a ieșit greșiera și a plecat în cancelarie pentru a ridica referința depusă de către reprezentantul pârâtului. După ce greșiera s-a întors, participanții au intrat în sală, iar judecătorul a reluat examinarea cauzei din motiv că a parvenit referința. Cu toate că pentru ședința respectivă a fost amânată etapa replici și pronunțare. Circumstanțe ce au fost ignorate de către instanța de apel.

Recurenta a mai adăugat că întrucât nu a primit decizia instanței ierarhic inferioare, se consideră că nu a omis termenul de depunere a recursului.

A solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral. Totodată, a cerut și repunerea în termen a recursului, deoarece până la momentul actual nu a recepționat decizia contestată.

Prin referința depusă la data de 4 aprilie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat respingerea recursului depus de către Elena Stoian, ca fiind inadmisibil.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului depus de Elena Stoian, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 100 alin. (1), coroborat cu art. 389 alin. (4) Cod de procedură civilă, comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești, prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act, poate fi considerată publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

Cu toate acestea, pentru a evita un formalism excesiv, instanțele de judecată trebuie să țină cont de personalitatea celui ce contestă și dacă persoana interesată a fost reprezentată de o persoană cu studii în domeniul juridic sau de un avocat pe parcursul procedurilor judiciare.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (cauzele Nicolae Popa versus România, 9 decembrie 2014, parag. 16, Tence versus Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31). Mai mult, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (cauzele Ponomaryov versus Ucraina, 3 aprilie 2008, parag. 41, Ustimenko versus Ucraina, 20 octombrie 2015, parag. 47).

Instanța de recurs observă că, pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel, recurenta Elena Stoian a beneficiat de serviciile avocatului Denis Cecalenco.

Din materialele dosarului rezultă că, reprezentantul Elena Stoian, avocatul Denis Cecalenco a fost prezent la pronunțarea dispozitivului deciziei instanței de apel (f.d.183-185, Vol. I).

Subsecvent, la data de 5 iunie 2017 decizia din 17 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată”. Cauza dată poate fi găsită pe www.cac.instante.justice.md, în rubrica hotărâri, după numărul dosarului 02-3a-2917-07022017.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că, la data de 5 iunie 2017 decizia integrală a instanței de apel a fost expediată participanților la proces (f.d.191, Vol. I).

Iar, la data de 12 iunie 2017 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a recepționat dosarul civil de la Curtea de Apel Chișinău în acord cu art. 396 Cod de procedură civilă (f.d.192, Vol. I).

Tot, din materialele cauzei se denotă că Elena Stoian a depus cerere în instanța de fond întru eliberarea/expedierea deciziei instanței de apel, iar drept urmare la data de 29 octombrie 2018 recurenta a recepționat decizia contestată, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție/livrare (f.d.203, Vol. I).

Contrar celor stabilite Elena Stoian a depus cererea de recurs la data de 24 ianuarie 2019, cu încălcarea termenului prevăzut în dispozițiile art. 434 din Codul de procedură civilă.

În continuare, instanța de recurs apreciază ca fiind neîntemeiată solicitarea recurente de repunere în termen a recursului, din motiv că nu a primit decizia instanței de apel. Cerință ce a fost expusă într-o singură frază de ordin general, fără o motivare concretă, precum și contrară avizului de recepție/livrare, conform căruia recurenta a recepționat copia deciziei instanței de apel la data de 29 octombrie 2018 (f.d.203, Vol. I).

Or, exigențele cuprinse în art. 434 alin. (2) din Codul de procedură civilă, statuează expres că, omiterea intervalului (2 luni) chiar și cu o singură zi nu poate constitui o excepție de la regula generală, fiind specificat clar că, *este un termen de decădere și nu poate fi restabilit*.

Mai mult, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, nerespectarea termenului de declarare a recursului a fost cauzat în întregime de comportamentul recurente și a reprezentantului acesteia.

În aceeași ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că, situații similare au fost deja examinate în hotărârile Popov versus Moldova (nr. 2), (06 decembrie 2005, parag. 53), Melnic versus Moldova (14 noiembrie 2006, parag. 40 și 41) sau Dacia SRL versus Moldova (18 martie 2008, parag. 77), în care s-a constatat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile reclamanților la un proces echitabil.

Luând în considerare cele invocate, instanța de recurs constată că, Elena Stoian a depus cererea de recurs în afara termenului de 2 luni prevăzut în art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În atare situație și în conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la articolul 434.

Respectiv, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Elena Stoian, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibil recursul depus de către Elena Stoian.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

judecătorii

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu